STRESZCZENIE

„Współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego regionu kujawsko-pomorskiego”

Zachodzące w środowisku międzynarodowym w ostatnich kilkudziesięciu latach procesy integracji i globalizacji doprowadziły do wykreowania nowych uczestników stosunków międzynarodowych. Ich podmiotami stały się m.in. polskie jednostki samorządu terytorialnego, które realizują zadania z zakresu współpracy międzynarodowej (uregulowane w prawodawstwie z jednostkami terytorialnymi z innych państw). Na przestrzeni lat zmienił się sposób wykonywania klasycznej dyplomacji, realizowanej dotychczas przez rządy państw, w kierunku dyplomacji włączającej w działania podmioty subpaństwowe. W związku z tym należy dojść do wniosku, że wyczerpuje się wartość paradygmatu prowadzenia polityki zagranicznej tylko przez państwa, nabiera zaś znaczenia współpraca międzynarodowa prowadzona przez samorządy lokalne i regionalne.

W prezentowanej pracy sformułowano problem badawczy, który brzmi: Jak przedstawia się skala współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego regionu kujawsko-pomorskiego? Przyjęto ponadto dwie główne hipotezy badawcze:

1) Tradycyjne stosunki międzynarodowe, realizowane między aktorami państwowymi, uzupełniane są obecnie nową siecią powiązań między społecznościami lokalnymi oraz regionalnymi w formie współpracy przekraczającej granice państw. Współpraca ta, jako ważna kompetencja realizująca konstytucyjną zasadę samodzielności samorządu, została nadana polskim jednostkom samorządu terytorialnego na mocy ustaw ustrojowych, regulujących status tych jednostek.
2) Współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego w regionie kujawsko-pomorskim jest ważnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi społeczności lokalnych i regionalnych, realizowanym przez samorząd przede wszystkim jako współpraca o charakterze formalnym. Dynamika współpracy międzynarodowej w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego z regionu kujawsko-pomorskiego jest zróżnicowana.

Zakres badań objął dodatkowo szereg pytań badawczych dotyczących m.in.: podmiotowości międzynarodowej samorządów terytorialnych, statusu prawnego przedstawicielstw

zagranicznych samorządów terytorialnych, nadzoru nad współpracą międzynarodową prowadzoną przez polskie samorządy terytorialne czy też skali, barier i efektów prowadzonej przez jednostki samorządu terytorialnego z regionu kujawsko-pomorskiego współpracy międzynarodowej. Badania objęły nie tylko paradyplomację realizowaną w „standardowych" warunkach, ale także w okresie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i po pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę.

Prezentowana praca doktorska składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii oraz aneksu. W pierwszym rozdziale zostały zawarte rozważania teoretyczne w zakresie istotnych pojęć występujących w pracy, w tym wyjaśniono termin „współpraca międzynarodowa jednostek samorządu terytorialnego". Oprócz tego zaprezentowano genezę współpracy międzynarodowej jednostek terytorialnych, a także przedstawiono zagadnienie dyplomacji publicznej i rolę samorządów w jej realizacji. W drugim rozdziale ujęto problematykę dotyczącą podstaw prawnych współpracy międzynarodowej, ponadto w tej części pracy szczególną uwagę skupiono na formach współpracy międzynarodowej. Autor rozprawy przeanalizował również nadzór administracji rządowej nad współpracą międzynarodową realizowaną przez samorząd terytorialny. Analiza zawarta w trzecim rozdziale objęła rozważania dotyczące współpracy międzynarodowej samorządów z województwa kujawsko-pomorskiego. W tej części pracy scharakteryzowano działalność w zakresie współpracy międzynarodowej głównych aktorów współpracy międzynarodowej w województwie kujawsko-pomorskim (przede wszystkim organów samorządu województwa) oraz samorządów gminnych i powiatowych regionu kujawsko-pomorskiego. Przedstawiono tu szczegółową analizę protokołów Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w tym jego komisji mającej znaczenie dla niniejszej pracy, a także uchwalanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego regionu kujawsko-pomorskiego aktów normatywnych oraz zawieranych umów czy porozumień z partnerami współpracy międzynarodowej. W rozdziale czwartym zaprezentowane zostały wyniki badań ankietowych, w których omówiono kierunki, przedmiot oraz dynamikę współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego regionu kujawsko-pomorskiego.

Zakończenie niniejszej dysertacji jest podsumowaniem rozważań na temat współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego regionu kujawsko-pomorskiego, a co istotne, zawiera odniesienie do zawartych we wstępie hipotez i pytań badawczych.

Przedstawione w pracy rozważania teoretyczne oraz wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań stanowią próbę uporządkowania i pogłębienia problematyki współpracy międzynarodowej samorządów terytorialnych w szczególności w regionie

kujawsko-pomorskim. Podstawowym celem przeprowadzonych badań był cel poznawczy, dzięki realizacji którego uzupełniono lukę poznawczą w badaniach naukowych. Ponadto zaprezentowana praca doktorska i płynące z niej wnioski mają charakter aplikacyjny i mogą stanowić podstawę do dalszych, pogłębionych analiz i rozważań, a także pobudzać do dyskusji.

Słowa kluczowe: współpraca międzynarodowa, samorząd terytorialny, paradyplomacja